

De danske tofarvede Christian X frimærker 1918-1933

1

**Skrevet af Carl Egon Hansen
og Ib Krarup Rasmussen**

Denne artikel er den første i en række, hvor vi vil forsøge at belyse, hvordan de bogtrykte tofarvede frimærker af Christian d. 10.-typen er fremstillet. Det vil sige, at vi vil forsøge at besvare spørgsmål som: Hvorfor udkom disse tofarvede frimærker? Hvordan er de enkelte trykplader fremstillet? Hvilke mere eller mindre markante pladefejl er der? Hvornår udkom de forskellige tryk? Hvor store oplag er de kommet i? Og endelig hvordan kan man skille de enkelte tryk fra hinanden?

Indledning

Frimærkerne er naturligvis trykt ad to gange. Først rammerne, der jo er individuelle for hver værdi, med hver sin farve, dernæst medaillonerne, der for de laveste værdiers vedkommende (25-50 øre) var af samme farve, nemlig sort i nuancer, for de højere værdiers vedkommende også med hver sin farve.

Nomenklatur

Vi skelner for rammernes vedkommende mellem ramme(enkelt)klicheer, rammematricetyper (RM), rammetrykplader og rammetrykpladefejl (RF). Disse er naturligvis forskellige for hver værdi og trykt i forskellige farver.

Kongens portræt kalder vi medaillon. Tilsvarende begreber er her: medaillon(enkelt)klicheer, medaillonmatricetyper (MM), medaillontrykplader og medaillontrykpladefejl (MF).

Vi undgår så vidt muligt at karakterisere matricetyper og pladefejl ved andet end deres grafiske afbildning. Undtaget er visse større karakteristiske pladefejl.

Både rammetrykplader og medaillontrykplader findes i forskellige sammensætninger af de samme klicheer (eller med enkelte udskiftninger). Vi taler da om settings og afdelinger af settings. (Setting 1.3 betyder da 3. afdeling af trykplade 1).

Rammematricetyper benævnes med deres placering i den relevante matriceblok (som sammenhængende gentages et antal gange i trykpladen). Medaillonmatricetypeme benævnes med fortløbende tal (1-7) i tilfældig orden (efter deres opdagelse), dog benævnes den MM, som forekommer i ca. 50% af klicheerne (nemlig MMA) med lille bogstav. De øvrige klicheer kan med lige stor ret benævnes MMb. Det

undlader vi dog, fordi der ikke er specielle kendetegn. Undertyper på MM benævnes med store bogstaver (således: 1A, 1B, og 1C).

De enkelte tryk benævnes med romertal, således at f.eks. 3. tryk af 35 øre benævnes 35 ø III.

I beskrivelsen af placeringen af MM i de enkelte trykplader i skemaform er også anført de karakteristiske pladefejl (MF) med en stjerne for mindre pladefejl og med to stjerner for større pladefejl. Derudover er der angivet, hvis pladefejlen kun forekommer i et enkelt tryk med f.eks.: kun 27 ø II, eller hvis pladefejlen opstår undervejs i pladens brug med f.eks.: fra 50 ø IV. Denne notering foretages både i den grafiske afbildning og i skemaerne.

Som det ses, er visse af trykkene pladebestemt på grundlag af rekonstruktion, d.v.s. ved hjælp af enkeltmærker, marginalblokke o.s.v. Dette gør, at bestemmelsen af, hvilke settingsafdelinger de enkelte tryk tilhører, kan være usikker, ligesom det kan være svært at konstatere nøjagtigt, hvornår nye pladefejl opstår.

Om den grafiske afbildning af både pladefejl og matricetyper må vi gøre opmærksom på, at den kan være en smule fortegnet, men vi har tilstræbt at gøre det så nøjagtigt som muligt.

Det er ikke tilfældigt, at vi i nomenklaturen har bestræbt os at ligge så tæt op ad det analyseapparat, der er taget i anvendelse for de tofarvede skilling-, cent og øreudgaver fra 1870 - 1905. Selvom der er forskelle mellem 1870- og 1918-udgaverne af tofarvede danske frimærker fra Thieles trykkeri, er der, som det vil kunne ses, også forbavsende mange lighedspunkter.

Artiklens opbygning

Rammetrykpladerne for de enkelte værdier er fremstillet på højst forskellig vis. En typisk måde er ved hjælp af matriceblokke på 20 klicheer (2 vandrette tistriber) eller blot ved hjælp af en enkelt vandret tistribe, som er multipliceret det tilstrækkelige antal gange, så der er nok klicheer til en hel trykplade på 100 klicheer. Men der er også undtagelser. Det vil vi vende tilbage til.

Det ville, som Jørgen Gottfredsen skriver i NFT nr. 6, 1980, ikke på forhånd være "nogen urimelig antagelse, om man på trykkeriet havde anvendt et eller flere sæt medaillonklicheer fælles for alle de tofarvede Christian d. 10. mærker" (s. 216). Og det har da også vist sig at være helt korrekt. Der er nærmere bestemt i de 16 år, der er

blevet produceret tofarvede Christian d. 10. frimærker på Thieles trykkeri (1918–1933), blevet anvendt i alt 10 forskellige medaillontrykplader.

En medaillontrykplade består af 100 løse enkeltklicheer, der er spændt sammen i en trykplade. Mellem de enkelte gange trykpladen anvendes, bliver den som hovedregel ikke skilt ad. Den bliver naturligvis rensset jævnlige. I enkelte tilfælde kan enkelte beskadigede klicheer skiftes ud, og det er da også sket. Der kan også forekomme retoucheringer og udfyldninger på enkeltklicheer, der ikke udskiftes.

De enkelte medaillonklicheer kan deles op i forskellige medaillonmatricetyper (forkortet MM). Det er placeringen af disse medaillonmatricetyper i trykpladen samt forekomsten af trykpladefejl, som karakteriserer de enkelte medaillontrykplader.

På grundlag af vores undersøgelser af helark af denne udgave mener vi med stor sikkerhed at kunne sige, at hver enkelt fabrikation af hver værdi kun er trykt med en karakteristisk medaillontrykplade. Hver af de 10 medaillontrykplader er anvendt til en række forskellige fabrikationer af de enkelte værdier. Vi siger dette på baggrund af undersøgelse af på nuværende tidspunkt i alt 277 helark, samt af en hel del marginalblokke, større enheder, striber og enkeltmærker. Men hvor længe var Adam og Eva i paradiset? Det har vist sig, at 2. tryk af 30 øre (fabrikation 120-S) er trykt med medaillonplade 1 og 2. Det kan selvfølgelig ikke udelukkes, at noget lignende kunne være tilfældet for andre værdier og fabrikationer, især fordi analyse materialet trods alt har været meget ujævnt (strækkende sig fra et enkelt mærke med marginal til 10-12 ark af samme fabrikation).

Det har senere vist sig at også 50 øre 2. tryk – 116-S – også er trykt med både medaillonplade 1 og 2

Artikelserien vil være bygget op således, at vi først påviser, hvilke værdier, de enkelte medaillonplader er anvendt til, i form af en skematisk opstilling.

Dernæst beskriver vi årsagerne til, at man i 1918 begyndte at udsende Christian d. 10-frimærker i to farver, og hvorfor man senere delvis gik bort herfra igen.

Endelig beskriver vi de forskellige medaillonmatricetyper, deres hyppighed og nogle overvejelser om, hvordan matriceblokken til medaillonklicheerne kunne se ud.

Denne første artikelserie slutter vi af med at beskrive de første 3 medaillontrykplader, de forskellige pladesettings, oplagsstørrelse, anvendelsesmuligheder for de enkelte værdier på trykke- og bestillingspunktet o.m.a.

Artikelserien vil blive fortsat med dels en beskrivelse af medaillontrykplade 4-10, dels en beskrivelse af de forskellige rammetrykplader (matricefejl, pladefejl og settings) samt dels en beskrivelse af de enkelte tryk af hver værdi og endelig en nøgle til trykbestemmelse.

Læserne må dog væbne sig med nogen tålmodighed. Arbejdet med at analysere de enkelte rammetrykplader er endnu langt fra afsluttet. I den forbindelse vil vi nævne, at alle oplysninger i relation til den-

ne analyse af Christian d. 10 frimærkerne modtages meget gerne. Specielt vil vi naturligvis være særdeles interesserede i at se nærmere på marginalblokke eller helark af tryk, som vi ikke har kendskab til på nuværende tidspunkt (jævnfør skemaet). Men alle andre oplysninger, der kan medvirke til opklaring af dunkle punkter i vores analyse, er vi naturligvis særdeles interesserede i.

Vi vil i øvrigt på dette sted takke Postmuseets daglige leder, Erik Jensen, uden hvis uvurderlige hjælp, støtte og tålmodighed dette arbejde ville have været ganske udelukket.

Vi takker også Knud Juul, som entusiastisk har bidraget med en lang række vigtige oplysninger; samt firmaet Robert Bechsgaard, som har givet os mulighed for at undersøge deres samling af helark.

Skematisk opstilling over anvendelsen af medaillontrykplader 1918-1933

Der er en række bemærkninger, det er nødvendigt at gøre i forbindelse med de følgende skemaer.

Ud fra oplysninger fra Frimærkekontrollens protokol over frimærkebestillinger til Thieles trykkeri, mængder leveret papir og modtagne færdigtrykte ark samt modtaget makulatur og prøveark har vi forsøgt at bestemme trykrækkefølgen for de enkelte værdier. I en række tilfælde giver det en ændret trykrækkefølge end den hidtil accepterede, jævnfør især Knud Juuls artikelserie i Dansk Filatelistisk Tidsskrift (nr. 4/82, 5/82 og 3/83).

Således er 25 øre fabrikation 151 (151-K) først bestilt 15. januar 1921, samme dag som sidste del af fabrikation I 72 og 173 leveres. Dette tryk af 25 øre er således 6. og sidste tryk.

På samme måde er rækkefølgen af fabrikationerne 155, 157 og 159 vendt om. Fabrikation 159 er bestilt 9. juni 1920 og leveret fra 3. juli til 24. juli samme år. Fabrikation 157 er bestilt 5. juli 1920 og leveret 24. til 31. Vi mener, det må være rigtigt at tage udgangspunkt i disse oplysninger for at bestemme trykrækkefølgen. I øvrigt bekræfter den senere analyse af trykpladerne disse formodninger.

35 øre fabrikation 159 er således 4. tryk, mens 35 øre fabrikation 155 er 5. tryk. 40 øre fabrikation 159 er 6. tryk, mens 40 øre fabrikation 157 er 7. tryk (begge har i øvrigt violet rammefarve, ligesom 1. og 2. tryk). 70 øre fabrikation 159 er 1. tryk, mens 70 øre fabrikation 157 er 2. tryk. Tilsvarende er 90 øre fabrikation 159 1. tryk, mens 90 øre fabrikation 157 er 2. tryk.

Om fabrikation 172 og 173 gælder, at de er bestilt på samme dato, nemlig 16. november 1920, og leveringen blandes ind imellem hinanden. Dette får dog ingen betydning for trykrækkefølgen.

Fra fabrikation 173 overføres 64.000 ark, som benyttes til fabrikation 173a. Selv om det ikke på marginalblokke kan ses, om de tilhører fabrikation 173 eller 173a, mener vi helt klart, at det er legitimt at karakterisere trykkene fra fabrikation 173a som selvstændige tryk. Alene af den grund, at der her anvendes andre medaillontrykplader end ved fabrikation 173.

For de senere fabrikationer er der ikke nogen adskillelse mellem fabrikeringsrækkefølge og trykrækkefølge. For disse fabrikationers vedkommende (dvs. fra fabrikation 219 og frem) er det tilgængelige materiale særdeles spredt. Som det kan ses, mangler vi enhver oplysning om en række tryk af 70 øre. Det drejer sig om 7. tryk (fabr. 219), 8. tryk (fabr. 229), 10. tryk (fabr. 242), 16. tryk (fabr. 275), 17. tryk (fabr. 282) samt 18. tryk (fabr. 298). Derudover kender vi heller ikke noget til 90 øre 6. tryk (fabr. 273).

27-øres frimærkerne 1918-provisorisk udgave og definitiv udgave

Det hører med til forhistorien om, hvorfor Christian d. 10. frimærkerne af de højere værdier blev trykt i to farver, først at gå nærmere ind på baggrunden for udsendelsen af 27 øres provisorierne på avisportomærkerne. Historien har været skrevet før: jævnfør Jørgen Gotfredsen i NFT. nr. 1, 1980 og V. B. Møller i udstillingskataloget for Filatelistklubben Strands udstilling »Strand, 78«, så derfor kan det gøres kort her.

Den 1. juni 1918 forhøjedes brevtaksten til Sverige og Norge fra 10 øre til 12 øre for 1. vægtklasse. Et særligt 12 øres frimærke (AFA nr. 100) blev udgivet 1. juni i den anledning. Anbefalingsgebyret var fortsat 15 øre, således at et anbefalet skandinavisk brev hidtil havde kunnet klares ved anvendelsen af 25 øres frimærker. Nu blev taksten 27 øre. Taksten var gældende til 1. juli 1919, hvor brevporto steg til 15 øre for breve af 1. vægtklasse. Da anbefalingsgebyret fortsat var 15 øre (det vedblev det at være indtil 1. juli 1920), blev den samlede porto for et anbefalet brev af 1. vægtklasse til Sverige og Norge altså 30 øre fra 1. juli 1919.

Fra postvæsenets side lagde man vægt på at kunne frankere de anbefalede forsendelser til Norge og Sverige med et mærke i stedet for to eller flere. At det var et velbegrundet behov, fremgår af de statistiske opgørelser over mængden af anbefalede forsendelser til Norge og Sverige, som postvæsenet udsendte:

Oversigt over det danske Postvæsens Statistik«. For finansårene 1918-19, 1919-20 samt 1920-21 fremgår det, at antallet af breve til arge og Sverige var som vist i tabel 1.

Øvrige store modtagerlande var Storbritannien, USA og Tyskland.

Af al anbefalet udlandspost var altså posten til Norge og Sverige en ret stor andel. I 1918-19: 77%, i 1919-20: 63% og i 1920-21: 57%.

Der var altså en rimelig baggrund for at udsende et særligt frimærke, der dækkede portosatsen for et anbefalet brev til Norge og Sverige af 1. vægtklasse, også taget i betragtning, at værdien var så relativ speciel som 27 øre (hvilket jo gjorde det vanskeligt at anvende mærket som suppleringsværdi).

I første omgang satsede man på fremstillingen af et rødt 27 øres mærke af bølgelinietypen. Men for at imødekomme det umiddelbare behov for 27 øres mærker fremstillede man provisorier på inddragne avisportomærker. I Officielle Meddelelser (herefter O.M.) nr. 24, 29. maj 1918 hedder det:

Det meddeles herved Postkontorerne, at der som Følge af de fra den 1. n.M. indtrædende midlertidige Ændringer i Portotaksterne for Brevforsendelser til Norge og Sverige er udfærdiget 12 øres og 27 øres almindelige Postfrimærker.

De 12 øres Frimærker, der er af samme Type som de bogtrykte Frimærker med H.M. Kongens Billede og af mørk olivengrøn Farve, vil fra den 1. n. M. være til Salg ved samtlige Landets Postkontorer til en Pris af 12 øre pr. stk. og 11 kr. 76 øre pr. Ark a 100 stk.

De 27 øres Frimærker, som af Hensyn til Papirvanskelighederne (min fremhævelse) er fremstillede ved Overstempling af den her beroende Beholdning af de inddragne 1 øres Avisportomærker, vil - ligeledes fra den 1. n. M. - være til Salg ved de fleste kjøbenhavnsske Postkontorer og ved Provinspostkontorerne i 21. og 22. Lønningsklasse til en Pris af 27 øre pr. stk. og 26 kr. 46 øre pr. Ark a 100 stk., hvorhos de af Publikum kan bestilles ved alle andre Postbuse, der i saa Fald maa købe det ønskede Antal ved et af de foran nævnte Postkontorer, som da fremsender Frimærkerne som Postsag.

De nye Frimærker vil uden Requisition blive fremsendt en af de første Dage og skal optages i Regnskaberne for juni Maaned.

De nye provisorier blev udsat for en spekulationsagtig interesse, og postvæsenet blev "tvunget" til at fremstille overtryk på andre af de inddragne avisportomærker.

Vedstående skema angiver datoen for meddelelse

Tabel 1. Antal brevforsendelser fra Danmark til udlandet 1918-1921

Finansår	Til Norge		Til Sverige		Til hele udlandet	
	Samlet antal brevfor-sen-delser	Heraf anbefalet	Samlet antal brevfor-sen-delser	Heraf anbefalet	Samlet antal brevfor-sen-delser	Heraf anbefalet
1918/1919	7.379.697	406.757	5.922.826	972.140	18.399.478	1.777.350
1919/1920	4.188.912	381.472	10.244.416	793.988	25.058.913	1.859.394
1920/1921	4.837.508	287.768	10.126.792	863.824	28.777.722	2.003.01616

om udsendelse af nye provisorier, den egentlige udsendelsesdato samt oplysnings om oplagstal.

I gennemgangen af regnskabet for postvæsenet i finansåret 1918-19 fremgår det, at der er fremkommet indtægter for salg af frimærker langt over det budgetterede. Nærmere bestemt har man indtægter på ca. 4½ mio. kr. mere end forventet på frimærke-regnskabet (og det er mere end 16% af de samlede indtægter), og man anfører direkte i kommentarerne til regnskabet, at dette overskud bl.a. skyldes »et forholdsvis betydeligt Salg af overstemplede Frimærker« (s.21).

Salget af 27 øres Frimærker fra 1. juni 1918 til 1. juli 1919 har været følgende:

27 øres provisorier:	2.686.300 stk. = 725.301 kr.
27 øres Chr.X:	615.800stk.= 166.266 kr.
Ialt	891.567 kr.

Men det reelle behov for 27 øres mærker kan (hvis vi benytter tallet for 1/4 1918 - 31/3 1919 i tabel 1) højst være ca. 1.4 mio. stk = 378.000 kr. Eller reelt et overskud på 27 øres-guldgruben på mere end ½ mio. kr.

Postvæsenet kan naturligvis ikke anføre sådanne

rent merkantile hensyn som årsag til forsinkelsen af det definitive 27 øres mærke. Som tidligere citeret fra OM., betegner man papirvanskelighederne som årsag. . F. Olsen fremfører i »Danmarks bogtrykte bølgeliniemærker« (hvis omslag i øvrigt prydes af det røde 27 øres bølgeliniemærke i et af prøvetrykkene) s. 55, at Generaldirektoratet vedvarende var utilfreds med de prøver på 27 øres mærkets udseende, som de blev præsenteret for (forstå det hvem som kan). Det var specielt 7-tallets hældning, det var galt med. 1. prøve af mærket blev forevist Generaldirektoratet den 5/7 1918, og allerede 3 dage senere blev det rette 2. prøvetryk vist. Man vedtog at standse yderligere forsøg med denne udgave og i stedet udsende frimærket i den løbende serie med Kongens portræt.

Samtidig fremstillede man stadig 27-øres provisorier på avisportomærker, hvorved man dels fik anvendt et ellers ubrugeligt restoplæg (anvendelsen af avisportomærker ophørte 31. december 1916), dels scorede en betydelig ekstraintægt. Man har således taget sig god tid til at planlægge den nye udgave.

I forbindelse med en forespørgsel i Folketinget, 17. oktober 1921, hvor folketingsmand Lou angreb postvæsenet bl.a. for dets udgivelsespolitik i de sidste 3 år, hvor han så rigtigt påpegede, at der i denne periode

Andendagsbrev - anbefalet brev sendt 2. juni 1918 fra København til Bern, Schweiz; Takst: brev 0-20 g: 20 øre (indtil 1/2 1921) samt anbefalingsgebyr: 15 øre (indtil 30/6 1920), ialt 35 øre. Det provisoriske 27 øre på 1 øre avisporto er anvendt dagen efter frimærkets udgivelse

Tabel 2 - Udgivelsen af 27 øres provisorier på avisportomærker

	OM dato	Udgivelses-dato	Oplagstal
27/1 øre	OM24 - 29/5 1918	1/6 1918	301.600
27/7 øre	OM28 - 8/6 1918	8/6 1918	319.400
27/1 kr.	OM30 - 22/6 1918	22/6 1918	344.600
27/29 øre	OM32 - 6/7 1918	9/7 1918	260.800
27/10 øre	OM34 - 20/7 1918	27/7 1918	251.200
27/8 øre	OM38 - 17/8 1918	17/8 1918	193.300
27/5 øre	OM42 - 7/9 1918	9/9 1918	187.100
27/20 øre	OM44 - 21/9 1918	21/9 1918	189.900
27/5 kr	OM50 - 19/10 1918	22/10 1918	178.300
27/41 øre	OM51 - 24/10 1918	24/10 1918	157.500
27/10 kr	OM53 - 2/11 1918	4/11 1918	134.500
27/38 øre	OM55 - 16/11 1918	16/11 1918	68.900
27/68 øre	OM55 - 16/11 1918	16/11 1918	99.200
Ialt			2.686.300

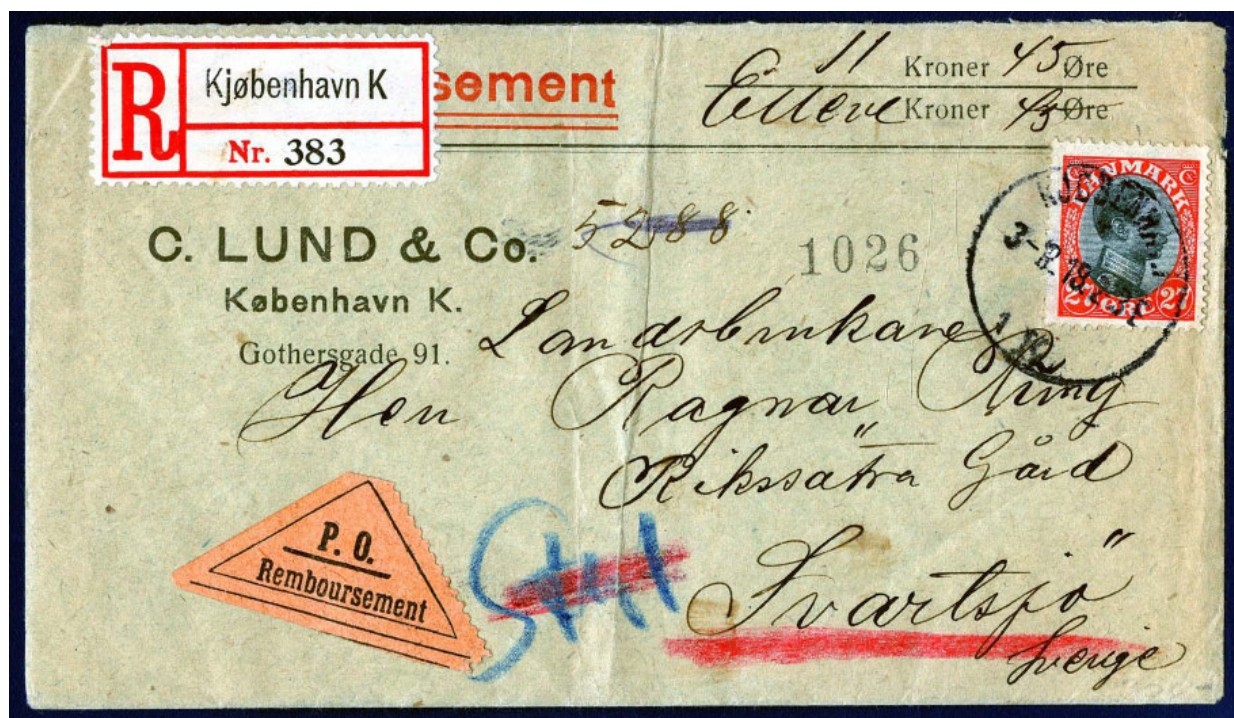
var blevet udgivet endda temmelig mange nye frimærker, blev der fra Materiel- og Blanket-depotets side fremført et forsvar.

Man fremhævede både for 27 øres og 8 øres provisorierne vedkommende, at »Overtrykningen skete alene for at undgå at kassere ret betydelige Frimærkebeholdninger«. Og man foresætter senere: „Naar Folketingsmanden taler om Emissionerne i Forbindelse med Spekulation fra Postvæsenets Side, mener man at burde gøre opmærksom paa, at det ligger ganske udenfor det danske Postvæsen at spekulere i Filateli. De beløb, der muligvis kan indvendes ved Salg af Frimærker, for hvilke Postvæsenet ikke - før eller senere - kommer til at præstere en Ydelse, er sandsynligvis saa minimale, at de i Forhold til de Beløb, der indkommer paa ordinær Maade, ikke kan paavirke Postvæsenets Dispositioner«.

Dertil kan siges, at postvæsenet i tiden efter 1. verdenskrig løb ind i gevelde underskud på de løbende poster, og at det ville have været naturligt, om man forsøgte at nedbringe dette underskud på alle måder, blandt andet også ved at udsende provisoriske udgaver af gamle lagre af frimærker, for at udnytte den spekulationstrang, som var latent i efterkrigsårene, og på den måde trække penge op af lommerne på frimærkesamlerne. Det var i hvert fald det, der skete.

I den sidste OM., hvor 27 øres provisorierne er nævnt (nr. 55 af 16.11.1918), blev det tilføjet, at samtlige serier 27 øres frimærker

Anbefalet brev med postopkrævning på 11.45 kr. sendt 3. december 1918 fra København til Svartsjö, Sverige. Takst brev 0-20 g: 12 øre plus anbefalingsgebyr 15 øre, ialt 27 øre. Opkrævningsgebyret blev fratrukket når det opkrævede beløb blev sendt tilbage til afsender. Ankomststemplet Svartsjö 7/12 1918. Frankeret med 27 øre 1. tryk. Dette er en af de tidligst kendte anvendelser af 27 øres frimærket

overtrykt på avisportomærker hermed er udsendt, og at der om kort tid vil udkomme et endeligt gældende Frimærke, hvor om der til sin tid vil fremkomme en meddelelse.

Denne meddelelse kom d. 23.11.1918 i O.M nr. 56: „I forbindelse med O.M. 55/1918, II I. meddeles det hermed

Postkontorerne, at der er fremstillet almindelige Frimærker lydende på 27 øre med Hans Majestæt Kongens Portrat i mørk Farve, omgivet af en rød Ramme“.

Udsendelsesdatoen er ifølge ”Statistik”, s. 59: 26/11 1918

Fabr.nr	M-plade 1	M-plade 2	M-plade 3	M-plade 4	M-plade 5	M-plade 6
114	50 ø I					
116	50 ø II 30 ø I	27 ø I 50 ø II 40 ø I 35 ø I	27 ø II			
120	30 ø II	30 ø II				
129	50 ø III 40 ø II	30 ø III				
135		40 ø III 60 ø I				
139	50 ø IV	40 ø IV	35 ø II			
141	60 ø II	30 ø IV				
145	35 ø III 30 ø V	25 ø I				
153		25 ø II	40 ø V			
159		40 ø VI	35 ø IV	70 ø I	90 ø I	
157				50 ø V 70 ø II	40 ø VII 90 ø II	
155				35 ø V	30 ø VI	
163	25 ø IV			50 ø VI		
168				70 ø III	35 ø VI	
172/173				70 ø IV 35 ø VII 50 ø VII 30 ø VII	90 ø III 25 ø V 60 ø III	
151						25 ø VI
173a					70 ø V 30 ø VIII	90 ø IV 60 ø IV
188						50 ø VIII
196					90 ø V	1 kr. I 70 ø VI

Fabr.nr	M-plade 5	M-plade 6	M-plade 7	M-plade 8	M-plade 9	M-plade 10
199	1 kr. II					
206			1 kr. III			
219	70 ø VII		1 kr. IV			
224			1 kr. V			
229			70 ø VIII			
235	70 ø IX					
242			1 kr. VI 70 ø X			
248			70 ø XI			
254				1 kr. VII 70 ø XII		
258				70 ø XIII		
265				70 ø XIV		
271			70 ø XV 1 kr. IX			
273				90 ø VI		
275				70 ø XVI 2 kr. I		
278			90 ø VII			
282				70 ø XVII		
290				1 kr. X		
298				70 ø XVIII 90 ø VIII		
301				70 ø XIX		
303				70 ø XX 1 kr. XI 2 kr. II		
312				5 kr. I		
313				70 ø XXI 1kr. XII		
317				70 ø XXII		
322					5 kr. II 1 kr. XIII 2 kr. III	

Fabr.nr	M-plade 5	M-plade 6	M-plade 7	M-plade 8	M-plade 9	M-plade 10
328						10 kr. I
336					1 kr. XIV	
361					1 kr. XV	
387						10 kr. II
390						1 kr. XVI
419					1 kr. XVII 10 kr. III	
451						1 kr. XVIII 2 kr. IV
457					1 kr. XIX	
458					1 kr. XX 2 kr. V	

Skemaet på denne side og de tre foregående viser hvilke medaillontrykplader der er anvendt til hvert enkelt tryk af de tofarvede Chr. X frimærker fra første tryk i 1918 og indtil sidste tryk afleveres i 1933

Værdibrev sendt 24/12 1918 fra København 2 til Wien, Østrig. Brevet vejede 39 gram (påført i øverste venstre hjørne) og var værdiforsikret for 900 franc eller 648 kr. Takstudregningen står på brevet 30 + 15 + 45 = 90 øre. Vægtporto var 30 øre (2. vægtklasse) + anbefalingsgebyr på 15 øre plus 15 øre pr. 300 franc forsikret. Brevet er frankeret med både 27 øres provisorier 27/29 øre samt et Chr. X 27 øres mærke

